

hvad der kan være gavnligt for Underviisningen; hvorimod andre Interesser; saavel Samfundets som Forældrenes; der kunne være fuldt berettigede ligeoverfor Skolemændenes Dom, ikke have nogen Repræsentant, hvor igjennem de kunne komme til at udtale sig. Dette vilde, derimod være Tilfældet, saafremt disse Sager bleve behandlede her. Hvis vi toge de lavere Classer bort fra Skolerne, vilde der ikke alene derved opnaaes en betydelig Besparelse, men der vilde lettere kunne bringes Forbindelse tilveie mellem det communale og det lærde Skolevæsen, som i mange Henseender vilde være gavnlige, navnlig ogsaa fordi man da ikke saa tidlig behøvede at bestemme; til hvilket Kald man vilde, at Sønnen skulde anvende sit Liv; men dernæst har det, navnlig for de Forældre, der ikke ere bosatte i de Kjøbstæder, hvor de lærde Skoler ligge, en meget stor Betydning, at de kunne beholde deres Søner hjemme indtil en ældre Alder, ikke alene med Hensyn til Pengespørgsmaalet, men ligesaameget og langt mere med Hensyn til den Betydning, det har, at Børnene kunne blive i deres Hjem, fremfor i en tidlig Alder at rives bort derafra og overgives til fremmed Hænder; hvor de mangle hele den omhyggelige Varetagelse fra Forældrenes Side, som kun findes i Hjemmet. Det er min Overbeviisning, at de Forslag til en Forhøielse af Skolepenge, som Udvalget har stillet efter Ministeriets Anmodning, ikke ville være tilstrækkelige til at hjælpe de lærde Skoler ud af den Underbalance, hvori de ere komne; men ikke bestemt dre maa jeg meget ønske, at det ærede Thing ligesom jeg selv vil stemme mod Ministerens Forslag om at komme de lærde Skoler til Hjælp fra andre Kilder. Det er ikke, fordi jeg ønsker, at den lærde Skolefond skulde opspises; saaledes som Tilfældet var med mig angaaende Seminariefonden, men fordi jeg troer, at der kunde gives den en langt hensigtsmæssigere Anvendelse end hidtil, og jeg seer ikke noget andet Middet til at naae dette end at henvise Skolerne til deres egne Hjælpekilder og derved tvinge Styverne til at slaae ind paa en anden Veie.

Jeg skal endnu kun med Hensyn til Sorø Akademi og Indstillingspunkterne dertil tillade

mig nogle faa Bemærkningerne. Det forekommer mig, at flere ærede Talere altfor meget have talt om Sorø Akademi som noget Bestaaende. Sorø Akademi er ikke længer til, og det er urigtigt, naar den ærede Rigsdagsmand for Kjøbenhavns 5te Valgkreds (Wille) siger, at man har afsnappet Udgifterne dertil paa samme Tid, som man har fordoblet Udgifterne til andre Formaal. (Wille: Ni Gange!) Ja, ni Gange fordoblet, sagde det ærede Medlem. Det er ikke Tilfældet, at man har afsnappet Udgifterne til Akademiet, thi, som det allerede er oplyst, blandt Andet af en æret Rigsdagsmand for Kallundborg (Frabbe), er det saakaldte Sorø Akademi nu kun en lærd Skole som alle de andre her i Landet, i alt Fald blot med den Forstjæl, at det tillige er en Opdragelsesanstalt. Det, der er tilbage af det gamle Sorø Akademi, og som paa vor Finantslov kaldes saaledes, er kun en Pengefond, et Do. — om man vil — og det er saa langt fra, at man har været sparsommelig ligeoverfor denne Skole, der er i Sorø, at man, som ogsaa den ærede Rigsdagsmand for Maribo Amts 4de Valgkreds (Monrad) ophyste, ved flere Leiligheder endog har været temmelig rundhaandet. Man behøver blot f. Ex. at sammenligne de Summer, der hvert Aar ere gaaede til Bibliotheket og Samlingerne der, med dem, der gaae til de lærde Skoler, og man vil da see, i hvilken Grad Traditionen om det gamle Akademi er kommen den nuværende Skole tilgode. Den har bevirket, at man er bleven ved at opsamle et stort Bibliothek i Sorø, som i en saadan Nærhed af Kjøbenhavn kun er til ringe Nytte, men maastee vilde være til stor, hvis det f. Ex. laa i Sjælland. Derimod kan jeg være ganske enig med det ærede Medlem for Kjøbenhavns 5te Valgkreds (Wille), naar han i en mærkelig Modsigelse med sig selv senere hen udtalte, at man, da der ikke længere var noget Sorø Akademi, hellere end at forbruge Overfludet maatte vende tilbage til noget lignende som det, der var paatænkt efter Planen af 1747, men som gik ind i 1849. Jeg troer ogsaa, at der maatte kunne findes en Anvendelse for disse Midler, som paa en tidsvarende Maade opfyldte det Formaal, der dengang var tilsigtet. Det undrer